

Sacramentum. Constat ex Bulla Bened. XIV. *Ubi primum*, in qua Pontifex, loquens de Confessariis, qui sub poena denegandae absolutionis nomen complicitis requirunt, declarat, eos peccare graviter, et incurrere suspensionem ab audiendis confessionibus, sed ferendae tantum sententiae (45).

rendum, ne peccati complicem prodat, imo ex plurium iudicio hac de causa exexcusatur a confitenda circumstantia alias necessario exprimenda; patet profecto, multo minus licere Confessariis, ut nomen complicitis a poenitente sponte exquirant.

(45) De hoc argumento quatuor extant Benedicti XIV. Constitutiones. Prima data est 7. Jul. 1745. ad Episcopos ditionis Lusitanae, in qua praxim exquirendi nomen complicitis designat et damnat. Incipit: *Suprema omnium Ecclesiarum sollicitudo*. — Secunda data est 2. Jun. 1746. in ea confirmat priorem, et poenas in delinquentes statuit, praefinitque ordinem in huiusmodi causis procedendi. Incipit *Ubi primum*. — Tertia data est 28 Septembris eodem an. 1746.; in hac ad totam Ecclesiam extendit, seu potius extendi ac valere ea declarat, quae pro ditione Portugalliae decreverat. Incipit: *Ad eradicandum pravum zizanii semen*. — Quarta demum data est 9. Decemb. 1749. in qua nonnulla addit secundae quoad modum procedendi in eiusmodi causis.

Damnata praxis sic in prima Constitutione designatur. *Pervenit... ad aures nostras, nonnullos... confessarios, falsa zeli imagine seduci se passos, sed a zelo secundum scientiam longe aberrantes, perversam quandam ac perniciosam praxim in audiendis... confessionibus... invehere atque introducere coepisse; ut videlicet si forte in poenitentes incidissent socium criminis habentes, ab iisdem poenitentibus socii huiusmodi seu complicitis nomen passim exquirerent; atque ad illud sibi revelandum non inducere modo suadendo*

conarentur, sed, quod detestabilius est, denuntiata, quoque, nisi revelarent absolutionis sacramentalis negatione, prorsus adigerent atque compellerent; imo etiam complicitis eiusdem nedum nomen, sed insuper habitationis locum sibi exigerent designari. Quam illi quidem intolerandam imprudentiam procurandae complicitis correctionis, aliorumque bonorum colligendorum specioso praetextu colorare, tum emendicatis quibusdam Doctorum opinionibus defendere non dubitarunt; cum revera opiniones huiusmodi falsas et erroneas sequendo, VEL VERAS ET SANAS MALE APPLICANDO, perniciem tam suis, quam poenitentium animabus consciscerent: ac sese praeterea plurimum gravium damnorum, quae inde facile consecutura fore praevidere debuerant, reos coram Deo... constituerent. Et vero iam sequuta fuisse multa eiusmodi damna infelici experientia compertum est: nec fieri potuit, quin ea de causa et obloquutiones et scandala, et non Ministrorum tantum, sed sacri etiam ipsius Ministerii odium et animorum ingens conturbatio in populo fidei orta sint.

Poenae autem iuxta Constit. *Ubi primum* sunt: 1° poena excommunicationis ipso facto ac Romano Pontifici reservatae in quemlibet, qui ausus in posterum fuerit docere, licitam esse eiusmodi praxim, prouti in relato... Brevi exponitur ac reprobat, vel scribere aut loqui praesumpserit in eiusdem damnatae praxis defensionem; vel ea, quae in dicto Brevi contra eandem praxim decreto sunt, impugnare aut

314. — QUÆR. 4° *An per praedictas litteras Benedicti XIV. ita interdicitur sit quaerere nomen complicitis, ut in nullo casu id liceat?*

Resp. Neg. 1° quia ipse Bened. XIV supponit casus, in quibus id liceat

in alienos sensus temere detorquere seu interpretari. — 2° contra eos vero, qui conformiter ad praedictam reprobata praxim poenitentes, qui peccatum seu crimen aliquod, cuius socium aut socios habuerint, ipsis in tribunali poenitentiae confiteantur, interrogare praesumant de nomine socii vel complicitis, loco habitationis, vel aliis eiusmodi adiunctis sive circumstantiis expressiorem magisque individuum eiusdem complicitis manifestationem concernentibus, eidem poenitenti, si manifestare renuerit, sacramentalem absolutionem denegando, decernitur, ultra peccati letalis incursum, suspensioni ab officio audiendarum confessionum, aliisque etiam gravioribus poenis fore subiiciendos; quae, uti patet, sunt ferendae sententiae. Ista autem poenae in suo robore manent etiam post Const. Apostolicae Sedis, in qua excommunicatio, a Benedicto XIV. lata, confirmatur.

Quandoquidem vero in eadem Constitutione haec causa committitur tribunali S. Officii, hinc de obligatione denuntiandi delinquentes haec subduntur: *Quicumque vero alium quemlibet aliquo ex supra dictis modis deliquisse cognoverit, eum intra terminum dierum in Edictis S. Officii eiusmodi inquisitionis praefigi solitum (in edicto praefigitur mensis) eidem S. Officio denuntiare teneatur: alioquin poenas non denuntiantibus per eadem edicta instigi consuetas (poena haec erat excommunicatio reservata, modo per Const. Apostolicae Sedis sublata) incurrant.*

Ab hac tamen denuntiandi obligatione eximitur poenitens, qui est in causa: *Verumtamen ab eiusmodi onere denun-*

tiandi iustis de causis eximi volumus et eximimus personam ipsam poenitentem dumtaxat in causa propria, idest in casu, quod suum peccatum confitens a confessario adigatur ad sibi manifestandum nomen complicitis in eodem peccato...

Causa autem ad S. Officii tribunal tunc solum pertinere dicitur, cum prava accedat suasio circa doctrinam damnatam; secus enim ad Ordinarium spectabit. *Quod si (inquit) confessarii de complicitis nomine perperam interrogantis, absolutionemque, nisi sibi detegatur, denegantis actum contingat eiusmodi esse, ut quamvis imprudens et malus, simplex tamen et nudus actus fuerit, idest iis circumstantiis destitutus, quae de prava credulitate vel de mala adhaesione ad praxim... in dicto Brevi reprobata, tamquam ad licitam, eundem suspectum reddant, tunc istiusmodi delictum... neque S. Officii... cognitioni subiectum erit, sed de illo cognoscere, atque delinquentem confessarium per suspensionem ab audiendis confessionibus, vel alias canonicas et legitimas poenas pro delicti modo animadvertere, ad locorum Ordinarios in sua cuiusque Dioecesi omnino spectabit.*

Denique cum in secunda Constitutione tunc solum praeciperetur denuntiatio facienda tribunali S. Officii, cum suspicio pravae doctrinae subesset; in quarta Constitutione definitur, id semper servandum, *sive propter adhaesione reprobatae praxi aut suspicionem erroneae opinionis, sive tantum per imprudentiam sine praedictis circumstantiis sacerdos putetur deliquisse, ut scilicet in ipso S. Officii tribunali examen de causae pertinentia fiat, ac sententia feratur, relin-*

iuxta *veras* (ut inquit) *et sanas opiniones*; 2° quia aliquando poenitens necessario complicem revelare debet, nec tamen id nisi per Confessarium praestare potest. — Vide Lugo, *de Poenit.* D. 17. n. 427. ad 432. (46).

quendane sit causa S. Officio, an reus ab Episcopo sit iudicandus.

Caeterum circa quartam hanc Constitutionem dubium quosdam incesit, videlicet, an lata ea sit pro sola Portugalliae ditione, an vero pro aliis quoque locis. Nam 1° Synopsis Bullae sic habet: *Sanctae Inquisitioni in Portugalliae et Algarbiorum regnis adiudicatur cognitio pertinentiae causarum contra Confessores*, etc. Et reipsa sermo in ea tantum miscetur (Vid. §. 1. 2.) de controversiis in Portugallia excitatis, deque illius regionis Episcopis, adeo ut prorsus iis consulere voluisse Pontifex videatur. — 2° In ipsa Constitutione mentio quidem fit duarum Constitutionum, quae datae fuerant, pro iis regnis; at tertiae, qua declarabatur damnationem pravae tum praxis tum doctrinae pertinere ad totam Ecclesiam, nulla mentio iniicitur. — 3° Cum in tertia praecipitur ea promulgationis ratio, quae propria est Decretorum ad provincias omnes pertinentium, scil. ut exemplaria publice Romae affigantur ad valvas Basilicagum, etc., in hac quarta, prout etiam in prima et secunda, nulla huius promulgationis mentio fit. — At enim contra facere videtur eden- dae Constitutionis ratio, quae valere pro aliis quoque locis videtur. Est enim huiusmodi (§. 6.): *Quoniam delictum idem in certis quibusdam circumstantiis ad tribunal S. Officii, in aliis vero ad Ordinarii deferendum statuebatur*, quidam pacis ecclesiasticae studiosi insinuarunt, *in huiusmodi methodi executione novis perturbationibus aditum apertum iri, propterea quod nemo esset, qui in casu discrepantiae iudicium proferret*; ex quo fiebat, ut dempto in aliquibus circumstantiis metu denunciationis eidem Inquisitionis Officio

faciendae, id sane sublatum dici posset, quo maxime homines a tam pernicioso... delicto retraherentur.

(46) Ad opiniones *veras et sanas*, quibus abuti quosdam consuevisse affirmat Benedictus XIV. in Const. *Suprema*, pertinet quod Card. De Lugo (*De Poenit.* disp. 16. n. 432.) ita statuit: *Potest Confessarius videre, ex occultatione complicitis gravissima damna imminere, ad quae impedienda poenitens omnino tenetur: rursus videt, poenitentem per se ipsum immediate id non posse exequi, nec habere alium, per quem id possit, praeter ipsum confessarium: quo casu certum est, teneri poenitentem ad illud medium unicum eligendum: quod si nolit, iam non est aptus ad absolutionem recipiendam.* Vid. apud eundem Lugo (ibid. n. 433.) exemplum Praelati Regularis, qui aliquando subditum hac ratione potest ad revelandum complicem obligare.

S. Alphonsus (lib. 6. n. 491.) ex sententia Fr. Philippi De Carboneano (*in not. seu append. ad Antoine, De Poenit.* cap. 1. art. 2. q. 6.), addit, quod *Confessarii bene possunt et tenentur, ad integritatem confessionis servandam exquirere circumstantias necessarias nempe quae vel speciem mutant, vel exquirendae sunt, ut poenitentis conscientiae consulatur; puta, si confessarius exquirat, an persona complicis sit in primo vel secundo gradu, an ligata voto, si sit ancilla, si habitet in eadem domo, licet veniat in cognitionem complicitis.* Porro admitti utique haec poterunt, quatenus aliquid necessario cognoscendum sit, ut saluti poenitentis consulatur; licet in eo ipso cavendum videatur, ne plus, quam opus sit, ad peculiaria

QUAER. 5° *An sit obligatio confitendi peccatum, quod declarari nequit sine infamatione alterius, qui fuit occasio peccati, v. gr. si quis occiderit sororem suam ex crimine gravidam?*

Resp. Controvertitur ut in casu fere simili, de quo supra in quaesito primo dictum est. Affirmat Lugo cum aliis. Negat vero Suarez cum pluribus. Stat igitur hinc et inde aequalis probabilitas (47).

315. — QUÆR. 6° *An vel quomodo surdi simul et muti confiteri teneantur?*

Resp. Muti et surdi tenentur aliquo modo confiteri, saltem per signa; nisi sint adeo ignari et hebetes, ut nihil extundi ab ipsis possit. Ratio est, quia praeceptum confessionis respicit omnes fideles, qui sua peccata ratione aliqua manifestare possunt.

Hinc 1° Muti sufficienter instructi tenentur integre confiteri, saltem signis, si haec a Confessario intelligantur; si autem sint minus instructi, aut difficulter a confessario intelligi possint, sufficiet ipsis unum tantum vel alterum peccatum manifestare, aut in genere significare, se esse peccatores et velle peccatum vitare.

2° Surdi, usum linguae habentes, tenentur ex parte sua confiteri peccata, quae memoriae occurrunt; sed Confessarius non tenetur eos interrogare ad procurandam confessionis integritatem, ob nimiam interrogandi difficultatem (48).

QUAER. 7° *An muti scientes scribere, teneantur scripto confiteri ad procurandam confessionis integritatem?*

Resp. Communior sententia negat, tum ob periculum revelationis; tum

adiuncta v. gr. an sit ancilla, exquirenda descendatur. At quod attinet ad cognoscendam speciem peccati (ut modo omit- tamus gradum propinquitatis in incestu probabilius speciem non mutare, circumstantiam vero voti nimis insolitam esse, ut exquiri debeat, praesertim cum sponte, si adsit, aperiri soleat), meminisse prodest obligationis, qua iuxta omnes tenetur poenitens alium confessarium quaerendi, ne complicem peccati prodatur, eademque de causa ex sententia gravissimorum DD. (Vid. sup. not. ad n. 311. 312.) licite eas circumstantias tunc taceri. Quocirca si interrogationes, ut in casu supponitur, facile inducant ad complicem prodendum, aegre admitti potest, eas adhiberi a confessario debere, aut etiam posse.

(47) Si probabile est, circumstantiam

eiusmodi taceri posse, iam diximus (sup. in not. ad n. 312.) praevalere alterius ius ad famam suam servandam.

(48) Adde et periculum revelationis. Id ipsum autem et de surdastris dicendum; quorum confessio si in ecclesia excipienda sit, ut fere cum feminis necesse est, in dubio semper consulendum est potius sigillo sacramentali, quam integritati; ideoque confessarius nec de numero nec de circumstantiis, etc. interroget, et in imponenda satisfactione leve aliquod iniungat, ne suspicio gravis culpae ingeratur. Neque forte expedit, feminas horis intempestis accessere, quando nemo alius versatur in ecclesia, tum quia non abest fortuitum revelationis periculum, tum etiam quia honestati omnino praestat prospicere.

quia scriptura est medium extraordinarium, quod nunquam in Ecclesia habitum est velut praescriptum, tum etiam quia, ut inquit Diana, talis modus confessionis de se est publicus, cum scriptura sit de se publica. — Diana, t. 1. tr. 3. Resol. 72. n. 2. (49). Permitti tamen id potest; at curandum, ut statim scriptura aboleatur.

316. — **QUAER.** 8° *An, vel quomodo confiteri teneantur ignari idiomatis loci, in quo confiteri volunt?*

Resp. Ignari idiomatis loci, in quo versantur, et carentes confessario, a quo intelligi possint, tenentur urgente praecepto annuae confessionis, et in articulo mortis, confiteri aliquo modo, saltem signis generalibus. Ratio est, quia urget praeceptum divinum et ecclesiasticum. Nam etsi materialiter integre confiteri nequeunt, tenentur tamen ad id quod possunt. — S. Lig. n. 479., etc.

QUAER. 9° *An ignari idiomatis teneantur confiteri per interpretem, si possint?*

Resp. Neg., quia confiteri per interpretem est onus gravissimum et

(49) Utique S. Alph. lib. 6. n. 429. habet: *communior sententia affirmat.* Verum

1° In primis inspiciendum foret, utrum iure quidam Auctores pro alterutra allegentur. Ita v. gr. pro affirmante videtur citatum Toletum, qui tamen rotundis verbis scribit (lib. 3. c. 6. n. 5.): *Quarto potest esse scripto, ut poenitens scribat, et confessor legat, quod in muto, aut alio impedito posset contingere; et est vera confessio, quamvis ad hanc nec teneatur poenitens, quia ex se est publica. Nam quod scripto mandatur, ex se permanens est.* Pari modo quosdam Auctores cernere licet ab his pro affirmante, ab aliis pro negante citatos.

2° Cum sat longa Auctorum series pro utraque opinione afferri facile possit, nil mirum, quod communiorem quidam affirmantem opinionem dixerint, alii autem negantem, prout scilicet in oculos isti potius quam alii Auctores incurrerunt.

3° Quod vero caput est, cum illi, qui affirmantem sententiam tenent, hanc non nisi uti probabiliorem tueantur, ac fere non negent oppositae probabilitatem; iam quod attinet ad praxim, ad imponendam videlicet confessionis per scripturam obli-

gationem, affirmativae sententiae vix aut ne vix quidem aliquid deferre ponderis fas est.

4° Idque eo magis valere debet, si inspicias, quidnam Auctores, qui affirmantem tenent, suggerunt, ut rite id fiat. Suarez v. gr. postquam (*De Poenit.* disp. 36. sect. 6. n. 7.) dixit, hanc sententiam sibi *videri probabiliorum*, hos modos id exequendi subdit: *Caictanus adhibet modum, quia potest poenitens in una charta scribere omnes species peccatorum, et in alia varios numeros, et postea in confessione signo ostendere peccatum et numerum. Petrus Soto adhibet alium, ut non antea scribat, sed coram Sacerdote, et statim rumpat. Quod enim Dominicus Soto ait, posse sacerdotem rapere chartam de manibus et publicare, nullius est momenti; nam etiam posset confessionem voce factam manifestare etc.*; quae Suarezii animadversio forte non omnibus probabitur; nam aliud est, quod sacerdos verbis revelare possit, aliud quod prolato poenitentis scripto dicta probare queat. Caeterum quisnam eiusmodi obligationes, et quidem mere probabiles, iniungi posse affirmet?

multis periculis obnoxium, v. gr. revelationis, irrisionis, etc. Excipe, si in periculo mortis poenitens idiomatis ignarus dubitet de contritione perfecta, quia in eo casu confessio foret medium ad salutem omnino necessarium (50). — S. Lig. *ibid.*

PUNCTUM II. — *De confessione et absolutione moribundorum.*

317. — I. Absolvi potest et debet, et quidem *absolute*, quilibet moribundus qui aliquo modo, voce vel signo confitetur, vel absolutionem petit. Ratio est, quia adsunt omnia requisita ad Sacramentum, et ad confessionem formaliter integram. — S. Lig. n. 480., *et alii communiter.*

II. Absolvi potest et debet, saltem *conditionate*, quilibet moribundus, in quo attritio et confessio praesumi possunt aliquo modo, quantumvis tenuiter probabili; quia in casu extremae necessitatis etiam in Sacramentorum administratione licet uti opinione etiam parum fundata. — S. Lig. n. 482., *et alii communiter* contra alios.

III. Absolvi nullo modo potest moribundus, qui omnino recusat Sacramentum Poenitentiae, vel qui nullo modo praesumi potest attritus (51). Ratio luculentissime patet.

318. **RESOLVES.** — 1° Absolvendi sunt omnes moribundi nondum sensibus destituti et in absolutionem consentientes, mandatisque Confessarii obtemperantes: *absolute* quidem, si confessionem ultro requirant, aut si libenti animo confiteri proponant; *conditionate* vero, si aegre vix

(50) Non quidem S. Alphonsus, sed Busembaum scripserat, *non teneri quempiam per interpretem confiteri, nisi forte in periculo mortis, in quo aliqua minora confiteri sufficit.* Quibus S. Alphonsus subiicit (n. 479.): *sed etiam tempore mortis probabile est, eum non teneri.* Addit deinde ex Viva: *Nisi infirmus dubius sit de contritione, ut Viva q. 4. art. 3. n. 10. Sufficit tamen tunc dicere unum veniale, Salm... et Viva.* — Verum ista Vivae exceptio pertinet ad opinionem iam antiquatam, quae nempe dubium habet sacramenti valorem etiam in mortis articulo, nisi aliquod peccatum speciale clavibus subiiciatur; praesertim cum necessitas interpretis excludi poenitus videatur illis verbis Conc. Lateran. (C. *Omnes utriusque* 12. *De Poenit. et Remiss.*): *Sua solus peccata... confiteatur, etc.* iidemque verbis Con-

cilii Tridentini (sess. 14. cap. 5.), *quoad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem*; quibus accedit Responsum S. Congreg. 28. Febr. 1633. (apud Scavini Tr. 10. disp. 1. cap. 2. art. 2.) declarans, *poenitentem, qui non vult uti interprete, posse et debere absolvi.* Et sane mox A. ex communi sententia *omnia requisita ad sacramentum et Confessionem formaliter integram* adesse statuit, etiamsi poenitens aliquo tantum signo absolutionem petat.

(51) Quod absolvi is non debeat nec possit, qui nulla ratione dispositus censeri potest diffitebitur nemo. Verum cum dispositio praesumi possit vel in eo, qui sensibus destituitur in ipso peccandi actu (ut Auctor post alios habet in Resolutionibus), vix apparet, quandonam futurum sit, ut nullo modo moribundus possit attritus praesumi.